

ABSTRAKT

Východiska: Jako metanolová otrava se označuje sled událostí započatých na podzim roku 2012, kdy na celém území ČR došlo k masové sérii otrav metanolem. Případy otrav se od samého počátku těšily velkému zájmu médií. Způsob, jakým masmédia informovala o průběhu otravy (zdraví ohrožující události) a plnila tak svou veřejnou úlohu patří mezi důležité téma v rámci adiktologické debaty.

Cíle: Primárním cílem práce byla kvantitativní a následná kvalitativní analýza vybraného časového úseku metanolové otravy (od 3. září 2012 až do 5. dubna 2018 z hlediska jejího podání, interpretace a prezentace v celostátních tištěných českých sdělovacích prostředcích.

Vzorek a metody: Analyzován byl homogenní vzorek 366 článků pomocí 33 výzkumných kódů. Zdrojem zpráv pro kódování byla mediální databáze společnosti Newton media monitoring. Sebraná data byla utříděna do kontingenčních a asociačních tabulek a podrobena statistické analýze. Pomocí standardních nástrojů (Pearsonův test významnosti χ^2) se potvrzovaly nebo zamítaly predikované hypotézy o souvislosti (závislosti) získaných znaků. Paretova analýza identifikovala média s největším vlivem.

Výsledky: Práci bylo dosaženo odpovědí na řadu specifických otázek: Jakým stylem (68,5 % publicistický, 33,6 zpravodajský), formami (38,5 % informační forma sdělení; 36,8 % rozhovory), do jaké hloubky (Aha! 80 % výhradně otrava; Haló noviny 52,4 % okrajově) a s jakým vyzněním (bulvár 60 – 80 % negativní) článků deníky referovaly. Jak přiléhavé (Právo a MF Dnes plná shoda u více než 60 %) a laděné (nelze rozlišit) byly titulky. Jak podrobné byly informace o projevech otravy a první pomoci (76,2 % neobsahuje). Jaký prostor dostávali k vyjádření odborníci ve srovnání s politiky a představiteli úřadů a zda bylo řádně odkazováno (13,4 % chybí; 30,6 % vágní) na zdroje zpráv. Zda a v jakém rozsahu se objevovaly bagatelizující, zkrslující a zavádějící tvrzení (7,4 %). Statisticky 6,3krát větší šance informace o projevech a zdravotních následcích otravy, pokud dostane prostor adiktolog. Jako nejvlivnější deníky (pokrývající 80 % mediálního prostoru o metanolové otravě) byly identifikovány MF dnes, Právo a Lidové noviny.

Závěr: Předložená studie by měla přispět k hlubšímu porozumění tomu, jak vykonávají svou zpravodajskou funkci česká média při referování o veřejné zdraví ohrožující události a umožní tak adiktologům specifické intervence pro lepší spolupráci se sdělovacími prostředky.

klíčová slova: metanol, metanolová otrava